TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. liepos 14 d.*

Sujungtose bylose C-4/10 ir C-27/10

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Suomija) 2009 m. gruodžio 31 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2010 m. sausio 5 ir 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose, inicijuotose

Bureau national interprofessionnel du Cognac,

dalyvaujant

Gust. Ranin Oy,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan ir M. Berger (pranešėja),

* Proceso kalba: suomių.

generalinė advokatė E. Sharpston,
kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Bureau national interprofessionnel du Cognac*, atstovaujamo *asianajaja* P. Siitonen,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir B. Cabouat,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Ossowski,

— Europos Komisijos, atstovaujamos E. Paasivirta, F. Bulst ir M. Vollkommer,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 110/2008 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89 (OL L 39, p. 16) 16 bei 23 straipsnių ir 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmosios Tarybos direktyvos valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 40, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 92) išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant *Bureau national interprofessionnel du Cognac* (Konjako nacionalinis tarpprofesinis biuras, toliau – BNIC) inicijuotą bylą dėl dviejų spiritiniams gėrimams skirtų vaizdinių prekių ženklų įregistravimo Suomijoje, *Patentti- ja rekisterihallitus* (Nacionalinė patentų ir registrų tarnyba).

Teisinis pagrindas

Le droit de l'Union

Reglamentas Nr. 110/2008

3 Remiantis Reglamento Nr. 110/2008 14 konstatuojamosios dalies antru sakiniu, „geografinės nuorodos turėtų būti registruojamos, nurodant, kad spiritinių gėrimų kilmės vieta yra šalies teritorijoje, regione ar vietovėje šioje teritorijoje, jei spiritinio gėrimo tam tikra kokybė, reputacija ar kita savybė iš esmės priskirtina jo geografinei kilmei".

4 Šio reglamento 14 straipsnio, reglamentuojančio spiritiniams gėrimams apibrėžti, pateikti ir ženklinti vartojamą kalbą, 2 dalyje numatyta:

„<...> III priede įregistruotos geografinės nuorodos į kitas kalbas neverčiamos nei spiritinio gėrimo etiketėje, nei jį pateikiant."

5 Šio reglamento 15 straipsnyje „Geografinės nuorodos" nustatyta:

„1. Šiame reglamente geografinė nuoroda yra nuoroda, kurią naudojant identifikuojama, kad spiritinio gėrimo kilmės vieta yra šalies teritorija, regionas ar šios teritorijos

vietovė, kai tam tikra kokybė, reputacija ar kita savybė iš esmės sietina su jo geografine kilme.

2. 1 dalyje minėtos geografinės nuorodos įregistruotos III priede.

3. III priede įregistruotos geografinės nuorodos negali tapti bendriniais pavadinimais.

Pavadinimų, tapusių bendriniais, III priede įregistruoti negalima.

<...>

4. Spiritiniai gėrimai, turintys III priede įregistruotą geografinę nuorodą, turi atitikti visas 17 straipsnio 1 dalyje numatytos techninės bylos specifikacijas."

6 Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnyje „Geografinių nuorodų apsauga" numatyta:

„<...> Nepažeidžiant 10 straipsnio, III priede registruotos geografinės nuorodos turi būti apsaugotos nuo:

a) bet kokio tiesioginio ar netiesioginio produktų, kuriems netaikomas įregistravimas, naudojimo komerciniais tikslais, jeigu šie produktai panašūs į spiritinius gėrimus, įregistruotus su ta geografine nuoroda, arba jeigu naudojimasis komerciniais tikslais vyksta naudojantis įregistruotos geografinės nuorodos reputacija;

b) bet kokio netinkamo naudojimo, imitavimo ar įvaizdžio apie gaminį atkūrimo, net ir tuo atveju, jei yra nurodoma tikroji produkto kilmė, arba jeigu saugoma geografinė nuoroda yra išversta arba prie jos rašomi tokie žodžiai, kaip „panašus“, „rūšis“, „stilius“, „pagamintas“, „skonis“ ar kito panašaus apibrėžimo [kitas panašus terminas];

c) bet kokios melagingos ar klaidinančios nuorodos apie produkto provenenciją, kilmę, pobūdį ar svarbiausias ypatybes produkto aprašyme, pateikime ar ženklinime, galinčios sukelti klaidingą įspūdį apie produkto kilmę;

d) bet kokios kitos praktikos, galinčios suklaidinti vartotoją dėl tikros produkto kilmės.“

7 Šio reglamento 23 straipsnio „Prekių ženklų ir geografinių nuorodų sąryšis“ 1 ir 2 dalys suformuluotos taip:

„1. Prekių ženklą, kuriame yra ar kurį sudaro III priede įregistruota geografinė nuoroda, turi būti atsisakoma registruoti arba registracija pripažįstama negaliojančia, jei ją naudojant susidarytų kuri nors iš 16 straipsnyje nurodytų situacijų.

2. Deramai atsižvelgiant į Bendrijos teisę, prekių ženklą, kurio naudojimas atitinka vieną iš 16 straipsnyje nurodytų situacijų, dėl kurio yra kreiptasi, kuris yra registruotas ar, jei tai numatyta atitinkamuose teisės aktuose, įgytas jį sąžiningai naudojant Bendrijos teritorijoje iki geografinės nuorodos apsaugos datos kilmės šalyje arba iki 1996 m. sausio 1 d., toliau galima naudoti neatsižvelgiant į geografinės nuorodos įregistravimą <...>“

8 Šio reglamento III priede paminėtas „Cognac“ terminas, kuris yra geografinės nuorodos, nurodančios ketvirtos, t. y. vyno spirito kategorijos produktus, kurių kilmės šalis – Prancūzija, sudėtinė dalis.

9 Remiantis Reglamento Nr. 110/2008 30 straipsniu, šis reglamentas įsigaliojo 2008 m. vasario 20 d.

Reglamentas Nr. 1576/89

10 Reglamentas Nr. 110/2008 panaikino ir pakeitė 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89, nustatantį bendrąsias spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo ir pateikimo taisykles (OL L 160, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 9 t., p. 59), kuris galiojo nuo 1989 m. birželio 15 d. Reglamento Nr. 1576/89 II priede tarp saugomų geografinių nuorodų buvo pavadinimas „Cognac“.

Reglamentas (EB) Nr. 3378/94

11 1994 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 3378/94, iš dalies keičiančiu Reglamentą Nr. 1576/89 (OL L 366, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 17 t., p. 91), į Reglamentą Nr. 1576/89 nuo 1996 m. sausio 1 d. buvo įterptas 11a straipsnis, kurio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Valstybės narės patvirtina visas reikalingas priemones, kad suinteresuotos šalys Susitarimo dėl su prekyba susijusių intelektinės nuosavybės teisių aspektų 23 ir

24 straipsniuose numatytomis sąlygomis galėtų užkirsti kelią Bendrijoje naudoti geografines nuorodas, identifikuojančias produktus, kuriems yra taikomas šis reglamentas, produktams, kurie nėra kilę iš tos vietos, kuri minima toje geografinėje nuorodoje, įskaitant atvejus, kai yra nurodyta tikroji produkto kilmės vieta, pateiktas geografinės nuorodos vertimas ar jis papildomas žodžiais „panašus į“, „rūšis“, „tipas“, „imitacija“ ar kt.“

Direktyva 89/104

12 Direktyvos 89/104 3 straipsnio, susijusio su atsisakymo registruoti ir negaliojimo pagrindais, kurie gali būti pateikti dėl prekių ženklo registravimo, 1 straipsnio g punkte ir 2 straipsnio a punkte buvo nustatyta:

„1. Toliau išvardyti žymenys nebus registruojami arba, jeigu įregistruoti, galės būti pripažinti negaliojančiais:

<...>

g) prekių ženklai, kurie gali suklaidinti visuomenę dėl, pavyzdžiui, prekių ir paslaugų rūšies, kokybės ar geografinės kilmės;

<...>

2. Bet kuri valstybė narė gali numatyti, jog prekių ženklas nebus registruojamas arba, jeigu įregistruotas, registracija bus paskelbiama negaliojančia, jeigu:

a) tokio prekių ženklo vartojimas gali būti uždraustas kitų valstybės narės ar Bendrijos įstatymų nei prekių ženklų įstatymų nuostatomis.“

13 Direktyva 89/104 nuo 2008 m. lapkričio 28 d. buvo panaikinta ir pakeista 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/95/EB valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 299, p. 25). Minėto 3 straipsnio 1 straipsnio g punkto ir 2 straipsnio a punkto nuostatos išliko tokios pačios.

TRIPS sutartis

14 Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties, kuri buvo pasirašyta 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše ir patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80), 1 C priede esančioje Sutartyje dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS sutartis), yra 23 straipsnis „Papildoma vyno ir stipriųjų alkoholinių gėrimų geografinių nuorodų apsauga“, kurio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė numato suinteresuotoms šalims teisėtas priemones, kad išvengtų <...> stiprius alkoholinius gėrimus identifikuojančios geografinės nuorodos naudojimo stipriems alkoholiniams gėrimams, kilusiems ne iš tos vietovės, kuri nurodyta minimoje geografinėje nuorodoje, net jeigu tikroji prekių kilmė yra nurodyta arba geografinė nuoroda yra vartojama vertime arba kartu vartojami tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“ ar pan.

2. <...> stiprių alkoholinių gėrimų prekės ženklo, kuriame yra arba kurį sudaro stiprius alkoholinius gėrimus identifikuojanti geografinė nuoroda, registruoti neturi būti leidžiama arba jo registracija turi būti panaikinama *ex officio*, jeigu tai daryti leidžia valstybės narės teisės aktai arba to prašo suinteresuotoji šalis, kai <...> stiprių alkoholinių gėrimų kilmė yra kitokia."

15 Šios sutarties 24 straipsnio 5 dalyje nurodyta:

„Jeigu prekės ženklas buvo taikomas ar įregistruotas sąžiningai arba jeigu teisės į prekės ženklą buvo įgytos sąžiningai jį naudojant:

a) arba iki šių nuostatų taikymo toje valstybėje narėje, kaip apibrėžta VI dalyje,

b) arba iki įvedant geografinės nuorodos apsaugą jos kilmės šalyje,

priemonės, kurios priimamos tam, kad būtų įgyvendintas šis skyrius, nesumažina prekės ženklo galimybės būti įregistruotam ar jo registracijos galiojimo, arba teisės naudoti prekės ženklą tokiu pagrindu, jog toks prekės ženklas yra tapatus geografinei nuorodai arba į ją panašus."

Faktinės pagrindinių bylų aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

16 Pagal Suomijos teisę įsteigta bendrovė *Gust. Ranin Oy* 2001 m. gruodžio 19 d. pateikė *Patentti- ja rekisterihallitus* paraišką įregistruoti du vaizdinius butelio etiketės formos prekių ženklus. Kiek tai susiję su 33 klasei pagal iš dalies peržiūrėtą ir pataisytą 1957 m. birželio 15 d. Nicos sutartį dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos priklausančiais „Konjakit“, vaizdiniame elemente, dėl kurio pateikta paraiška, yra nuoroda „COGNAC L & P HIENOA KONJAKKIA Lignell & Piispanen Product of France 40 % Vol 500 ml“. Kiek tai susiję su minėtai 33 klasei priklausančiais likeriais, kurių sudėtyje yra „konjakki“, vaizdiniame elemente buvo nuoroda „KAHVI-KONJAKKI Cafe Cognac Likööri – Likör – Liqueur 21 % Vol Lignell & Piispanen 500 ml“.

17 2003 m. sausio 31 d. sprendimu *Patentti- ja rekisterihallitus* įregistravo šiuos du prekių ženklus, pirmąjį – Nr. 226350 (byla C-4/10), o antrąjį – Nr. 226351 (byla C-27/10).

18 BNIC pateikė protestą dėl šių prekių ženklų įregistravimo.

19 2004 m. rugsėjo 10 d. sprendimu *Patentti- ja rekisterihallitus* atmetė BNIC pateiktą protestą ir patvirtino Nr. 226350 įregistruoto prekių ženklo galiojimą. Tačiau tuo pačiu sprendimu ji patenkino minėtą protestą tiek, kiek jis susijęs su Nr. 226351 įregistruotu prekių ženklu, ir panaikino šią registraciją.

20 2007 m. spalio 22 d. sprendimu *Pastenti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta* (*Patentti- ja rekisterihallitus* apeliacinė taryba) atmetė BNIC apeliaciją ir paliko galioti 2004 m. spalio 10 d. sprendimą, kuriuo buvo patvirtinta prekių ženklo Nr.º 226350

registracija. Ji taip pat patenkino *Gust. Ranin* pateiktą apeliaciją ir panaikino prekių ženklo Nr. 226351 registraciją panaikinusį sprendimą.

21 Procese *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas) BNIC prašo panaikinti minėtą 2007 m. spalio 22 d. sprendimą arba, nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą *Patentti- ja rekisterihallitus* nagrinėti iš naujo.

22 Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, kurie yra identiški abiejose bylose C-4/10 ir C-27/10:

„1. Ar <...> Reglamentas [Nr. 110/2008] taikomas vertinant prekių ženklo, kuriame yra šiuo reglamentu saugoma geografinės kilmės nuoroda, kurio įregistravimo paraiška buvo pateikta 2001 m. gruodžio 19 d. ir kuris buvo įregistruotas 2003 m. sausio 31 d., registravimo sąlygas?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar reikia atsisakyti registruoti kaip pažeidžiantį Reglamento Nr. 110/2008 16 ir 23 straipsnius prekių ženklą, kuriame yra, be kita ko, šiuo reglamentu saugoma geografinės kilmės nuoroda arba šios nuorodos bendrinis pavadinimas ir jos vertimas ir kuris yra įregistruotas spiritiniams gėrimams, kurie pagal gamybos reikalavimus ir alkoholio tūrį neatitinka atitinkamai geografinei nuorodai nustatytų naudojimo reikalavimų?

3. Neatsižvelgiant į tai, koks yra atsakymas į pirmąjį klausimą, ar toks prekių ženklas, kaip aprašytas antrajame klausime, [Direktyvos 89/104], kuri dabartiniu metu pakeista [Direktyva 2008/95], 3 straipsnio 1 dalies g punkto prasme gali suklaidinti visuomenę dėl, pavyzdžiui, prekių arba paslaugų rūšies, kokybės ar geografinės kilmės?

4. Neatsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, jeigu remdamasi Direktyvos 89/104 3 straipsnio 2 dalies a punktu valstybė narė numatė, kad prekių ženklo negalima registruoti, o jeigu jis įregistruotas, reikia įregistravimą panaikinti, kai prekių ženklo naudojimas gali būti draudžiamas pagal kitas nei atitinkamos valstybės narės ar Bendrijos prekių ženklų teisės nuostatas, ar būtina laikytis nuomonės, kad reikia atsisakyti įregistruoti prekių ženklą, jeigu jame yra Reglamentą Nr. 110/2008 pažeidžiančių elementų, remiantis kuriais prekių ženklo naudojimas gali būti draudžiamas?“

23 2010 m. kovo 9 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-4/10 ir C-27/10 buvo sujungtos tam, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys bei priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

24 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamentas Nr. 110/2008 taikomas vertinant prekių ženklo, kuriame yra šiuo reglamentu saugoma geografinė nuoroda, registravimo teisėtumą, kai prekių ženklas buvo įregistruotas prieš įsigaliojant šiam reglamentui.

25 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką paprastai teisinio saugumo principui prieštarauja Sąjungos teisės akto taikymo pradžios momento nustatymas anksčiau už šio akto paskelbimą, nebent išimtiniais atvejais to reikalautų siekiamas tikslas ir būtų tinkamai

apsaugoti suinteresuotųjų asmenų teisėti lūkesčiai (visų pirma žr. 2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano prieš Komisiją*, C-74/00 P ir C-75/00 P, Rink. p. I-7869, 119 punktą ir 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Bavaria,* C-120/08, Rink. p. I-13393, 40 punktą).

26 Šiuo klausimu, siekiant užtikrinti teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų laikymąsi, Sąjungos materialinės teisės nuostatos turi būti aiškinamos kaip netaikomos iki jų įsigaliojimo susiklosčiusioms situacijoms, nebent iš jų turinio, tikslo ar struktūros aiškiai matyti, kad joms būtina suteikti tokį poveikį (visų pirma žr. minėtų sprendimų *Falck ir Acciaierie di Bolzano prieš Komisiją* 119 punktą ir *Bavaria* 40 punktą bei 2011 m. kovo 24 d. Sprendimo *ISD Polska ir kt. prieš Komisiją*, C-369/09 P, Rink. p. I-2011, 98 punktą).

27 Remiantis Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalimi, prekių ženklą, kuriame yra ar kurį sudaro III priede įregistruota geografinė nuoroda, turi būti atsisakoma registruoti arba registracija pripažįstama negaliojančia, jeigu jį naudojant susidarytų kuri nors iš šio reglamento 16 straipsnyje nurodytų situacijų.

28 Taigi šioje nuostatoje, be galimybės atsisakyti įregistruoti tokį prekių ženklą, numatoma galimybė dėl tų pačių priežasčių pripažinti jau įregistruoto prekių ženklo registraciją negaliojančia, ir jokia su laiku susijusia nuoroda nenustatomas koks nors laiko, kada šis prekių ženklas buvo įregistruotas, apribojimas. Kaip teigė Prancūzijos ir Portugalijos vyriausybės bei Komisija, iš šio teksto matyti, kad Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalis skirta taikyti iki šio reglamento įsigaliojimo įregistruotiems prekių ženklams.

29 Šį aiškinimą patvirtina šio reglamento 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta taisyklė.

30 Iš tiesų šia nuostata išimties tvarka suteikiama teisė toliau naudoti prekių ženklą, kai toks naudojimas susijęs su Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnyje nurodyta situacija, jeigu šis prekių ženklas buvo įregistruotas arba įgytas anksčiau, nei kilmės šalyje įsigaliojo atitinkamos geografinės nuorodos apsauga, arba anksčiau nei 1996 m. sausio 1 d. Kaip nurodė Italijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės bei Komisija, iš šios taisyklės darytina išvada, kad, išskyrus prekių ženklus, patenkančius į Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 2 dalyje aiškiai numatytos išimties apribojimus laiko atžvilgiu, prieš įsigaliojant šiam reglamentui įregistruotų prekių ženklų registracija gali būti pripažinta negaliojančia pagal to paties 23 straipsnio 1 dalį.

31 Tai reiškia, kad Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, jog ji taikoma iki šio reglamento įsigaliojimo įregistruotiems prekių ženklams.

32 Kalbant apie tokio taikymo laiko atžvilgiu atitikties teisinio saugumo ir suinteresuotųjų asmenų teisėtų lūkesčių apsaugos principams vertinimą, pažymėtina, kad Reglamentu Nr. 110/2008 nustatyta geografinių nuorodų apsauga išplečia apsaugą, garantuojamą Reglamentu Nr. 3378/94, kuriuo į Reglamentą Nr. 1576/89 nuo 1996 m. sausio 1 d. buvo įterptas 11a straipsnis.

33 Remiantis šio 11a straipsnio 1 dalimi, valstybės narės turėjo patvirtinti visas reikalingas priemones, kad suinteresuotos šalys TRIPS sutarties 23 ir 24 straipsniuose numatytomis sąlygomis galėtų užkirsti kelią Bendrijoje naudoti geografinę nuorodą produktams, kurie nėra kilę iš toje geografinėje nuorodoje nurodytos vietos. Šios sutarties 23 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad prekės ženklo, kuriame yra arba kurį sudaro stiprius alkoholinius gėrimus identifikuojanti geografinė nuoroda, registruoti neturi būti leidžiama arba jo registracija turi būti panaikinama, kai stiprių alkoholinių

gėrimų kilmė yra kitokia, o šios sutarties 24 straipsnio 5 dalyje nustatoma išimtis prekių ženklams, įregistruotiems arba sąžiningai įgytiems prieš įsigaliojant pačiai sutarčiai arba prieš nustatant geografinės nuorodos apsaugą.

34 Todėl manytina, kad nuo 1996 m. sausio 1 d., t. y. dienos, kai įsigaliojo Reglamentas Nr. 3378/94, TRIPS sutartimi numatytos geografinių nuorodų apsaugos taisyklės buvo įtrauktos į Sąjungos teisę, net jei kompetencija nustatyti įgyvendinimo priemones buvo palikta valstybėms narėms.

35 Esant tokioms aplinkybėms, Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalis, pagal kurią prekių ženklą, kuriame yra saugoma geografinė nuoroda, turi būti atsisakoma registruoti arba registracija pripažįstama negaliojančia, jeigu jo naudojimas atitinka vieną iš šio reglamento 16 straipsnyje nurodytų naudojimo piktnaudžiaujant atvejų, tik nustato vienodas Sąjungos teisėje jau galiojančios taisyklės vykdymo sąlygas, o šio straipsnio 2 dalimi paliekamos galioti laikinos, Sąjungos teisėje jau pripažintos išimtys.

36 Tai reiškia, kad šių nuostatų taikymas nepažeidžia teisinio saugumo ir suinteresuotųjų asmenų teisėtų lūkesčių apsaugos principų.

37 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Reglamentas Nr. 110/2008 taikomas vertinant prekių ženklo, kuriame yra šiuo reglamentu saugoma geografinė nuoroda, registravimo teisėtumą, kai prekių ženklas buvo įregistruotas prieš įsigaliojant šiam reglamentui.

Dėl antrojo klausimo

38 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 110/2008 16 ir 23 straipsniais draudžiama įregistruoti prekių ženklą, kuriame yra saugoma geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis bendrinis pavadinimas ir jos vertimas, spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tai nuorodai nustatytų naudojimo reikalavimų.

39 Tam, kad būtų galima atsakyti į šį klausimą, toliau reikia išnagrinėti šio reglamento 23 ir 16 straipsnių taikymo sąlygas.

Dėl Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio taikymo sąlygų

40 Pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis SESV 288 straipsnio antra pastraipa, reglamentas yra bendro pobūdžio ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Todėl jis dėl savo paties pobūdžio ir vietos Sąjungos teisės šaltinių sistemoje veikia iš karto ir gali suteikti teises fiziniams asmenims, kurias nacionaliniai teismai privalo ginti (visų pirma žr. 1973 m. spalio 10 d. Sprendimo *Variola,* 34/73, Rink. p. 981, 8 punktą ir 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Muñoz ir Superior Fruiticola,* C-253/00, Rink. p. I-7289, 27 punktą).

41 Aiškiu ir besąlygišku Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalies tekstu, pagal kurį prekių ženklą, kuriame yra ar kurį sudaro III priede įregistruota geografinė nuoroda, turi būti atsisakoma registruoti arba registracija pripažįstama negaliojančia, jei tokios nuorodos naudojimas vykdomas sąlygomis, atitinkančiomis vieną iš šio reglamento 16 straipsnyje nurodytų situacijų, kompetentingoms nacionalinės valdžios

institucijoms nustatoma pareiga atsisakyti įregistruoti prekių ženklą arba pripažinti registraciją negaliojančia, jei šis prekių ženklas naudojamas tokiomis sąlygomis.

42 Žinoma, Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 2 dalyje numatoma ribota išimtis prekių ženklams, įregistruotiems arba sąžiningai įgytiems prieš įsigaliojant atitinkamos geografinės nuorodos apsaugai kilmės šalyje arba prieš 1996 m. sausio 1 d.

43 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad prekių ženkluose, dėl kurių įregistravimo kilo ginčas pagrindinėse bylose, esantis terminas „Cognac“ yra ir Reglamento Nr. 110/2008 III priede, ir Reglamento Nr. 1576/89 II priede kaip geografinė nuoroda, identifikuojanti Prancūzijoje gaminamą spiritinį gėrimą. Taigi terminas „Cognac“, neatsižvelgiant į jam pagal Prancūzijos teisę taikomą apsaugą, pagal Sąjungos teisę kaip geografinė nuoroda yra saugomas nuo 1989 m. birželio 15 d., t. y. dienos, kai įsigaliojo Reglamentas Nr. 1576/89.

44 Šios išvados pakanka tam, kad būtų nustatyta, jog pagrindinėse bylos nagrinėjamiems prekių ženklams, kurie, remiantis prašymais priimti prejudicinį sprendimą, buvo įregistruoti 2003 m. sausio 31 d., negali būti taikoma Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis.

45 Esant tokioms aplinkybėms, į pirmąją antrojo klausimo dalį reikia atsakyti taip, kad kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, remdamosi Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalimi, turi atsisakyti įregistruoti prekių ženklą, kuriame yra saugoma geografinė nuoroda ir kuriam netaikoma to paties straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis laiko atžvilgiu, arba pripažinti registraciją negaliojančia, jei naudojant šį prekių ženklą susidarytų kuri nors iš šio reglamento 16 straipsnyje nurodytų situacijų.

Dėl Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio taikymo sąlygų

46 Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio a–d punktuose nurodyti įvairūs atvejai, kuriais parduodant prekę pateikiama tiesioginė ar netiesioginė nuoroda į geografinę nuorodą sąlygomis, kuriomis vartotojas gali būti suklaidintas ar bent jau susikurti asociacijas dėl tikros produkto kilmės arba kuriomis ūkio subjektas gali nepagrįstai turėti naudos iš atitinkamos geografinės nuorodos reputacijos.

47 Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsniu geografinėms nuorodoms taip suteikta apsauga turi būti aiškinama atsižvelgiant į jų įregistravimu siekiamą tikslą, t. y. kaip matyti iš šio reglamento 14 konstatuojamosios dalies, sudaryti sąlygas identifikuoti spiritinius gėrimus kaip pagamintus tam tikroje teritorijoje, jei šių spiritinių gėrimų kokybė, reputacija ar kita savybė iš esmės priskirtina šiai geografinei kilmei.

48 Konkrečiai kalbant, šios apsaugos apimtis turi būti vertinama atsižvelgiant į Reglamento Nr. 110/2008 15 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą principinę taisyklę, kad III priede įregistruotą geografinę nuorodą gali turėti tik tie spiritiniai gėrimai, kurie atitinka visas specifikacijas, nustatytas techninėje byloje, kurią, remiantis šio reglamento 17 straipsniu, kilmės valstybė narė pateikė Komisijai prašydama įregistruoti atitinkamą nuorodą.

49 Tai, ar konkretus spiritinis gėrimas atitinka saugomai geografinei nuorodai taikomas specifikacijas, yra fakto klausimas, kurį turi įvertinti kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos ir kuris turi būti išspręstas prieš nagrinėjant galimą Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio nuostatų taikymą.

50 Antrasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas konkrečiai susijęs su atveju, kai prekių ženklas, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis bendrinis pavadinimas ir jos vertimas, buvo įregistruotas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tos nuorodos specifikacijų. Taigi remiantis būtent šia prielaida prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikia nurodyti, ar tokia situacija gali būti viena iš nurodytųjų Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnyje.

51 Pirmiausia, kadangi minėtame klausime daroma nuoroda į prekių ženklą, kuriame yra saugomą geografinę nuorodą atitinkantis bendrinis pavadinimas ir šios nuorodos vertimas, reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 110/2008 15 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą šio reglamento III priede įregistruotos geografinės nuorodos negali tapti bendriniais pavadinimais. Priešingai, šios dalies antroje pastraipoje nurodoma, kad pavadinimų, tapusių bendriniais, III priede įregistruoti negalima. Tai reiškia, kad siekiant įvertinti pagrindinėse bylose nagrinėjamų prekių ženklų įregistravimo galiojimą negali būti teigiama, jog tame III priede įregistruota nuoroda „Cognac“ yra tapusi bendriniu pavadinimu.

52 Reikia pridurti, kad, remiantis Reglamento Nr. 110/2008 14 straipsnio 2 dalimi, minėtame III priede įregistruotos geografinės nuorodos, pavyzdžiui, nuoroda „Cognac“, į kitas kalbas negali būti verčiamos nei spiritinio gėrimo etiketėje, nei jį pateikiant.

53 Kalbant apie Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnyje nurodytas situacijas, reikia pažymėti, kad šio straipsnio a punkte visų pirma nurodomas bet koks tiesioginis ar netiesioginis geografinės nuorodos naudojimas komerciniais tikslais produktams, kurių įregistravimas neapima, jeigu šie produktai panašūs į įregistruotus spiritinius gėrimus.

54 Antrajame prejudiciniame klausime nurodytu atveju, kai produktai, kurių geografinė nuoroda neapima, yra spiritiniai gėrimai, atrodo, yra teisėta manyti, kad tai gali būti produktai, panašūs į spiritinius gėrimus, kuriems įregistruota ši geografinė nuoroda. Iš tiesų spiritiniai gėrimai, neatsižvelgiant į įvairias jų kategorijas, yra gėrimai, kurie turi bendrus objektyvius požymius ir, atitinkamos visuomenės požiūriu, vartojami iš esmės tomis pačiomis progomis. Be to, dažnai juos platina tie patys tinklai ir jiems taikomos panašios pardavimo taisyklės.

55 Tai reiškia, kad tokiu atveju reikėtų manyti, jog prekių ženklo, kuriame yra geografinės kilmės nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis bendrinis pavadinimas ir jos vertimas, naudojimas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka atitinkamų specifikacijų, yra tiesioginis geografinės nuorodos naudojimas komerciniais tikslais produktams, panašiems į gėrimą, kuriam ši geografinė nuoroda įregistruota, tačiau kurių ši nuoroda neapima, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio a punktą.

56 Kiek tai susiję su Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio b punkte nurodyta sąvoka „įvaizdžio apie gaminį atkūrimas“, į kurią daroma nuoroda prašyme priimti prejudicinį sprendimą byloje C-4/10, yra naudinga priminti, kad ši sąvoka apima tokį atvejį, kai gaminiui pavadinti vartojamame termine yra saugomos nuorodos dalis, todėl vartotojas, susidūręs su gaminio pavadinimu, gali įsivaizduoti prekę, kuriai skirta nuoroda (žr. 1999 m. kovo 4 d. Sprendimo *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola,* C-87/97, Rink. p. I-1301, 25 punktą ir 2008 m. vasario 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją,* C-132/05, Rink. p. I-957, 44 punktą).

57 Konkrečiau kalbant, Teisingumo Teismas nusprendė, kad taip gali būti ir tuo atveju, kai produktai turi vaizdinių analogijų, o parduodant vartojami pavadinimai turi fonetinį ir vaizdinį bendrumą (minėtų sprendimų *Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola* 27 punktas ir *Komisija prieš Vokietiją* 46 punktas).

58 Atrodo, yra teisėta taikyti šiuos vertinimus antrajame prejudiciniame klausime nurodytam atvejui, kai prekių ženklas, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis pavadinimas ir jos vertimas, įregistruojamas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tos nuorodos reikalaujamų specifikacijų. Taigi prekių ženklo, kuriame yra elementas „Cognac“, naudojimas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka atitinkamų specifikacijų, gali būti laikomas „įvaizdžio apie gaminį atkūrimu“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio b punktą.

59 Reikia pridurti, kad tokio vertinimo negali pakeisti tikrosios produkto kilmės nurodymas arba geografinės nuorodos naudojimas vertime arba kartu su tokiais žodžiais, kaip antai „panašus“, „rūšis“, „stilius“, „pagamintas“, „skonis“, ar kitu panašiu terminu, kaip nurodoma šioje nuostatoje.

60 Tiek, kiek nacionalinis teismas manytų esant naudinga, tam, kad nustatytų, ar yra Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio c ir d punktuose nurodytos situacijos, jis, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo jau pateiktus paaiškinimus, turėtų įvertinti, ar prekių ženklo, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis pavadinimas ir jos vertimas, naudojimas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tos nuorodos reikalaujamų specifikacijų, gali sukelti klaidingą įspūdį apie šių gėrimų kilmę arba suklaidinti vartotoją dėl tikros jų kilmės.

61 Į antrojo klausimo antrą dalį reikia atsakyti taip, kad tokia situacija, kaip nurodytoji šiame klausime, t. y. situacija, kai prekių ženklas, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis pavadinimas ir jos vertimas, įregistruojamas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tos nuorodos reikalaujamų specifikacijų, yra viena iš situacijų, nurodytų Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio a ir b punktuose, nepažeidžiant galimo kitų šiame 16 straipsnyje nustatytų taisyklių taikymo.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo klausimų

62 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 89/104 3 straipsnio 1 dalies g punktas turi būti aiškinamas taip, kad prekių ženklas, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis bendrinis pavadinimas ir jos vertimas ir kuris buvo įregistruotas spiritiniams gėrimams, neatitinkantiems tos nuorodos reikalaujamų specifikacijų, turi būti laikomas galinčiu suklaidinti visuomenę.

63 Ketvirtuoju klausimu šis teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 89/104 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jeigu valstybė narė, remdamasi šia nuostata, numatė, kad reikia panaikinti prekių ženklo įregistravimą, jei ir tiek, kiek jis prieštarauja prekių ženklus reglamentuojantiems kitų valstybių teisės aktams, reikia atsisakyti įregistruoti prekių ženklą, prieštaraujantį Reglamento Nr. 110/2008 nuostatoms.

64 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į antrąjį klausimą, į šiuos du klausimus atsakyti nereikia.

65 Iš tiesų iš šio atsakymo matyti, kad, pirma, prekių ženklo, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis bendrinis pavadinimas ir jos vertimas, įregistravimas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tos nuorodos reikalaujamų specifikacijų, galiausiai yra Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio a ir b punktuose nurodytos situacijos ir, antra, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, remdamosi Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnis 1 dalimi, turi atsisakyti įregistruoti tokį prekių ženklą arba pripažinti registraciją negaliojančia.

66 Šiuo atžvilgiu primintina, kad tiesioginis reglamento taikymas reiškia, kad jo įsigaliojimas ir palankus ar nepalankus taikymas tam tikriems teisės subjektams nepriklauso nuo jokių nacionalinės teisės priemonių priėmimo, nes griežtas šio įsipareigojimo laikymasis yra privaloma vienalaikio ir vienodo reglamentų taikymo visoje Europos Sąjungoje sąlyga (minėto Sprendimo *Variola* 10 punktas). Taigi Reglamentas Nr. 110/2008 turi būti taikomas neatsižvelgiant į taisykles, užtikrinančias Direktyvos 89/104 perkėlimą į nacionalinę teisę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 110/2008 dėl spiritinių gėrimų apibrėžimo, apibūdinimo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1576/89 taikomas vertinant prekių ženklo, kuriame yra šiuo reglamentu saugoma geografinė nuoroda, registravimo teisėtumą, kai prekių ženklas buvo įregistruotas prieš įsigaliojant šiam reglamentui.

2. Reglamento Nr. 110/2008 23 ir 16 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad:

— **kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos, remdamosi Reglamento Nr. 110/2008 23 straipsnio 1 dalimi, turi atsisakyti įregistruoti prekių ženklą, kuriame yra saugoma geografinė nuoroda ir kuriam netaikoma to paties straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis laiko atžvilgiu, arba pripažinti registraciją negaliojančia, jei naudojant šį prekių ženklą susidarytų kuri nors iš šio reglamento 16 straipsnyje nurodytų situacijų,**

— **tokia situacija, kaip nurodytoji antrajame prejudiciniame klausime, t. y. situacija, kai prekių ženklas, kuriame yra geografinė nuoroda arba šią nuorodą atitinkantis pavadinimas ir jos vertimas, įregistruojamas spiritiniams gėrimams, kurie neatitinka tos nuorodos reikalaujamų specifikacijų, yra viena iš situacijų, nurodytų Reglamento Nr. 110/2008 16 straipsnio a ir b punktuose, nepažeidžiant galimo kitų šiame 16 straipsnyje nustatytų taisyklių taikymo.**

Parašai.